

„Църковен Вѣстникъ“

нализа всѣки петъкъ
той има прѣвъ годината и три
приложения — по 1 книга отъ
4 печатни коли за всѣко
четиримѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко-
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
10 лева, а за странство 13 лева

Единъ брой 15 ст

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

—→ СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ ←—

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдплатенъ. —

Всѣчко, относящо се до вѣст-
ника, се изпраща до админи-
страцията на църковенъ вѣст-
никъ* въ г. София.

За обявления се плаща за първи
пжтъ по 20 ст. на редъ съ
гармонидъ, за всѣко повторени
по 15 ст.

Неплатени писма не се прие-
матъ — ржжописи за седмичното
издание не се повръщатъ.

ТЕОДОРЪ С. БУРМОВЪ

Верѣдъ тъматата и непроницаемия мракъ, въ който нашия народъ прѣди единъ вѣкъ бѣ заспалъ въ своето историческо битие, никждѣ се не съзираше лжча отъ свѣстияване и съзнание.

Тѣй трая не дълго врѣме. Една шѣпа дѣйци ясно съзнавайки миналото на нашия народъ, наехж се съ себеотричание да разпрѣснатъ тъматата и да посѣятъ сѣме отъ пробуждане и съзнание.

Нъ, верѣдъ тая тъма, верѣдъ закоренелото вече заблуждение, тия дѣйци срѣщнаха силна прѣчка въ самитѣ наши единородци, които, като забравили бѣхж своя родъ, съ изумителенъ фанатизмъ защищавахж елинизма. Освѣнъ това верѣдъ тоя мракъ, и самитѣ дѣйци не бѣхж въ положѣние да съзрятъ добрѣ и ясно пжтя, по който трѣбваше да трѣгнатъ и да поведжтъ народа, когото будѣхж отъ летаргията. Трѣбваше голѣмъ тактъ, голѣмо умѣние и прѣдпазливостъ.

Тия дѣйци ратувахж срѣщу поселателствата на фанариотското духовенство, нъ съ туй чуждо духовенство бѣше свързано тѣсно православието, и трѣбваше деликатно и умѣло пипание, щото, като се прѣмахватъ фанариотитѣ, да не би съ тѣхъ да се разклати и православието, да се посѣе инославие, а съ туй заедно да се произведе разцѣпление между народа. И нека е честь, нека е слава на тия дѣйци! Тѣ съумѣхж да прѣмахнатъ духовното иго на фанариотското духовенство, нъ запазихж чистотата на православието и единството на нашия народъ.

Макаръ че нѣкои паднахж и се отбихжотъ правия пжтъ, по голѣматата обаче частъ остана на правия пжтъ и задържа и народа на тоя пжтъ.

Единъ отъ тия дѣйци бѣше покойния вече *Теодоръ С. Бурмовъ*, който бѣ посвѣтилъ цѣлия си животъ на благо на Църквата и на Народа. Съ перото си, като журналистъ и писателъ той горѣщо защищавѣ народното движение срѣщу грѣцкото духовенство, крѣпѣ неговитѣ искания и бори се срѣщу попгълзновенията на инославнитѣ пропаганди, които бѣхж намѣрили удобенъ моментъ да разпокъсатъ народа. Покойния Теодоръ С. Бурмовъ завърши своята дѣятелностъ съ своето хубаво и бѣлѣжито дѣло върху църковния ни въпросъ, съ което каза тѣзи думи, каквито имаше и можеше да се каже послѣдно върху нашата велика черковно-национална борба съ елинизма. Той бѣ и замина като послѣденъ отъ ония дѣйци и борци, които бѣхж творители и създатели, и съ него се свършва дългата верига на ония мъже, на които бжджщето поколение ще гледа съ благоговѣние и адмирация.

Св. Българска Църква изпраща своя вѣренъ и прѣданъ синъ въ вѣчното му жилище съ топли молитви къмъ Бога, да го упокои въ селенята на праведнитѣ.

Една прѣдстояща многознаменателна хиля- догодишница.

2 Май 907 г. — 2 Май 1907 г.

Тъкмо прѣди хиляда години на 2 Май 907 г. почина въ Бога мжжъ, съ името на когото е свързано неразлъчно нашето покръствяване, проникванието на Христовото учение въ срѣдата на българския народъ. Тоя мжжъ богоугоденъ и святъ — е Св. Царъ Борисъ Михаилъ.

Слѣдъ като насади и закрѣпи християнството въ своята тогава обширна държава; слѣдъ като създаде и основа независима българска черковна иерархия съ родни Отци и свещенослужители; слѣдъ като турна здрави основи на културното и духовно-просвѣтително дѣло на България и слѣдъ като основа седмьтъ свѣтилници на Евангелската свѣтлина и на духовното просвѣщение — той се отегли въ покой, въ манастиръ, къдѣто, като прѣваралъ въ постъ и молитви къмъ Бога почти цѣли 19 години, на 2 май 907 г. прѣдалъ Богу духъ. Той починалъ съ молитва на устата си на България, за българския народъ и за своето велико дѣло — ново насадения вертоградъ Христовъ. За своитѣ велики християнски дѣла и за своитѣ иночески подвиги Богъ го вѣнчалъ съ вѣнеца на Своитѣ угодници, вселилъ го вселенята на святитѣ мжже и го удостоилъ да бжде прѣдстателъ прѣдъ Неговия Прѣстолъ. И Св. Българска Църква за тия дѣла и подвиги го вчислила въ редоветѣ на своитѣ свети и богоугодни мжже и прославява неговитѣ дѣла чрѣзъ черковнитѣ си пѣснопѣния.

Св. Царъ Борисъ е единственъ въ цѣлата редица на българскитѣ вѣнценосци, а живота му пълнъ съ назидания и поучения. Като схваналъ бѣ високата културна и спасителна сила на Христовото учение, той съ рискъ, не само на короната си, нъ и на живота си, въведе Християнството въ своята обширна държава и го прогласи за господствующа религия; съ въвежданieto на Християнството, обаче, той съзрѣ, че съ него заедно можеше да се вмъкне въ държавата му: отъ истокъ влиянието на византийскитѣ императори, а отъ западъ влиянието на германизма и папизма. За да отърве България отъ тия влияния, той умѣло поведе дѣлото тѣй, щото извоюва и създаде за българската млада църква независима иерархия съ родно духовенство; съ мощната си закрила и съ ревностното си побуждение къмъ прогоненитѣ изъ Моравия Св. Методиеви ученици, Св. Царъ Борисъ турна здрава основа на славянската култура, на славянската книжнина и на нашето духовно просвѣщение, а съ своето отегляне отъ власть, и приемание на

иночеството, той стана и основателъ на славянското иночество.

Поради туй Св. Българска Църква въ своитѣ пѣснопѣния го нарича: просвѣтителъ и учителъ на българския и славянски свѣтъ, украшение на славянскитѣ царѣ, начатокъ и похвала на славянскитѣ Отци и иноци.

Прѣдъ тия велики дѣла на Святия и богоугоденъ вѣнценосецъ, за Вселенската Христова Църква, за Св. Българска Църква, за славянската култура, славянската книжнина и за славянското иночество, прѣдстоящото тържество на 2 май 1907 г. послучай хилядогодишницата отъ блажената му кончина трѣбва да бжде тържество на цѣлия български народъ, празникъ всенароденъ, въ който да взематъ участие всичкитѣ български съсловия.

Съ удоволствие четемъ, че похвалното начинание, да се посрѣщне и отпразнува както подобава великото прѣдстояще тържество, е зело дружеството на българскитѣ писатели и литератори. Ние се надѣваме, че туй начинание ще бжде посрѣщнато и подето отъ всички, защото не трѣбва да забравимъ, че почитѣтъ и степенъта на тържеството на 2 май 1907 г. ще покаже степенъта на нашето културно развитие.

Д.

Родителско-училищни дружби.

Напоследне у насъ започнаха да се съставятъ тѣй нареченитѣ родителско-училищни дружби. Примѣрѣтъ, даденъ отъ казанлъчане, се послѣдва въ Стара Загора и Шуменъ. Същото кроятъ и тукъ, въ София. Не ще съмнѣние, че идеята за тия дружби ще се осъществява се по-вече, ако само тя съотвѣтствува на жизненитѣ потребности на нашето общество и по-специално — на нашето училищно дѣло.

А излизано отъ сегашнитѣ наши условия, родителско-училищнитѣ дружби се явяватъ именно като най-желаното и като най-потрѣбното за истинско-доброто развитие на нашата младежъ. Въ възпитанието и образованието на младжъта еднакво ужъ трѣбва да сж заинтересовани и домътъ, и обществото, и държавата: — за църквата въ случая не говоря. Въ дѣйствителностъ, обаче, излиза, че тия фактори или недостатъчно, или съвсѣмъ не се интересуватъ отъ това. Особено пъкъ туй трѣбва да се каже за обществото и сѣмейството. Прѣдъ очитѣ на обществото и сѣмейството ставатъ най-грозни нѣща съ нашата учаща се младежъ. Свободно и отвсѣдъ между младитѣ ученици и ученички се сѣе и вкоренява отрицание и нравствена поквара. Бацитѣ и майкитѣ мълчатъ. Мълчи и обществото. Или по-право казано — пшкватъ и въздишатъ. Съ една дума, не пристѣпятъ къмъ работа жива, дѣйна работа. Домътъ и обществото не подигатъ гласа си противъ съзнателното и безсъзнателното покварване на умоветѣ, сърдцата и душитѣ на тѣхнитѣ синове и дѣщери. При констатира-

ното положение на тия послѣднитѣ родители трѣбваше даже тъй да се стрѣснатъ, тъй да потреператъ, че неволно да се изтрѣгне изъ гърди имъ мощниятъ викъ на протестъ и опомняне. Но тоя гласъ сега като че не се чува. Обществото и родителитѣ въ туй отношение даже не изпълнятъ едно свое право: правото да контролиратъ, да изискватъ тѣхнитѣ дѣца тъй да се образуватъ и възпитватъ, както *тъ* искатъ. Съ съжаление, значи, трѣбва да се констатира, че и туй елементарно правово съзнание на родителитѣ и обществото е потъмнѣло, нѣма го.

Отъ друга страна, и самото сѣмейство и общество съ живота си, съ всичко онова, що вършатъ прѣдъ очитѣ на дѣцата — докарватъ учебно-възпитателното дѣло на рожбитѣ си къмъ още по-сигурна, а може би по-голяма развала. Съ положителностъ може да се каже, че за нравственото и умствено изхайтюване на учащата се младежъ най-малко $\frac{1}{3}$ сж виновни сѣмейството и обществото. Тѣ грозятъ да станатъ единъ отъ най-грознитѣ съблазнители на младежта. Къмъ туй трѣбва да се прибави още, че сѣмейството и обществото като не се стараятъ да се вардятъ да съблазняватъ „малкитѣ“, страшно сж още непросвѣтени въ разбиране на възпитанието и образованието на учащата се младежъ. Прибави ли се, най-послѣ, и общото наше сегашне равнодушие къмъ най-скъпитѣ сѣмейни и обществени интереси, вземе ли се въ съображение и убийственото безволие на сегашния интелигентенъ българинъ, ще се разбере, вървамъ, че въ училищно-възпитателно отношение работитѣ вървятъ лошо. И трѣбва да се съзнае, че тая лошотия иде не само специално отъ училището, отъ училищнитѣ наредби и изпълнителитѣ имъ, но и отъ майкитѣ и бацитѣ, отъ сѣмейството и отъ обществото.

Вѣрно е, че не сж твърдѣ добри и полезни сегашнитѣ училищни наредби. Още по-вѣрно е, че за тая минута единъ разрушающъ и злотворенъ духъ витае въ нашитѣ училища. Това е вѣрно. Но всичко туй още не е такова голямо зло, защото то още може да се унищожи, или ограничи. А най-ефикасното унищожение или ограничение на учебно-възпитателното зло въ България ще може да дойде само тогава, кога сѣмейството и обществото живо се заинтересуватъ отъ това, що става въ училището, отъ онуй, което подсиля или назадва правилния напрѣдъкъ на учащитѣ се. Всѣко дѣло е просто слѣдствие, проста манифестация на назрѣлата мисль, на сложилото се рѣшение. Всѣко дѣло, значи, трѣбва непрѣменно да се прѣдзарва отъ мисльта, отъ волята — отъ ясното съзнание по него. Тѣй трѣбва да стане и въ зачеквания тукъ въпросъ. Сѣмейството и обществото трѣбва да направятъ всичко, за да си уяснятъ: какво е сега и какво трѣбва да бѣде учебно-възпитателното дѣло въ българската школа. Трѣбва тъй да се каже, ясно да се избистри въ душата на обществото, на бацитѣ и майкитѣ учебно-възпитателното съзнание. И чагъ слѣдъ това ще може да се откаква, наистина, нѣщо добро въ напрѣдъка на доброто и въ ограничението на злото въ нашитѣ сегашни училища, въ нашата сегашна учаща се младежъ.

А щѣ ми се да съзирамъ, че родителско-училищнитѣ дружби най-добрѣ, най-сполучливо ще могатъ да изиграятъ прѣкрасната роля на пробуждачи и на орга-

низатори на правилното училищно съзнание на обществото.

Въ тия дружби ще може прѣди всичко, свободно и откровенно, да се разчепка заплѣтениятъ въпросъ: кое е и отъ кѣдѣ произтича злото въ нашата учаща се младежъ; т. е. тамъ ще може да се диагностира училищното зло въ всичкитѣ негови корени и прояви. Въ тия дружби ще могатъ да се обмислятъ мѣркитѣ, които трѣбва да се взематъ за прѣмахванието на това зло. Съ една дума, тукъ родителитѣ ще могатъ и ще трѣбва да съзнаятъ: какво сами тѣ трѣбва да вършатъ, и какво трѣбва да изискатъ и наложатъ на училището, за да могатъ тѣхнитѣ дѣца да се възпитатъ и обучатъ въ принципитѣ на доброто и истината, и за да не ставатъ беззащитна плячка на случайни или често натрапили се апостоли на отрицанието и покварата. Ето туй голямо дѣло ще трѣбва на първо врѣме да извършатъ родителско-училищнитѣ дружби. Тръгнатъ ли по тоя изискванъ отъ сегашнитѣ ни условия цѣтъ, дружбитѣ и инициаторитѣ имъ ще намѣрятъ „наторена“ вече почва за работа, и ще могатъ съ успѣхъ да развиятъ дѣйностъ, тѣй очаквана, тѣй потрѣбна за напрѣдъка нравственъ и интелектуаленъ на страната ни.

Тия дружби трѣбва да се организиратъ и подкрѣпятъ и за туй още, защото тѣй съ сдружени сили ще се прѣдприеме важното и благородно дѣло. Единичнитѣ почини, отдѣлнитѣ гласове — сж *прѣсната* работа. Тѣ не могатъ да иматъ онова влияние, оная сила, която би имали, ако се съединятъ въ едно, ако сплотени *мощно* подемаатъ гласъ, започнатъ дѣйностъ.

Не може да не се заинтересова отъ тия дружби и нашето свещенство, ако то не иска да остава надирѣ или на страни отъ живота.

Духовнитѣ наши пастири трѣбва да бѣдатъ, по моето разбиране, едни отъ първитѣ дѣйци на родителско-училищнитѣ дружби. Тамъ тѣ ще могатъ да употребятъ сили, опитностъ и знание за вливането въ училището на духа Христовъ, за прокуване на злото отъ българската школа. На нашето свещенство по едно печално разбиране прѣди нѣколко години се отнеха правата да бѣдатъ избирани въ училищнитѣ настоятелства. Гонѣше се, види се, да се ограничи свещеническата, христовата дѣйностъ на пастиря по училищно-възпитателнитѣ ни дѣла. Но нали работата не е въ формата? — Ето, родителско-училищнитѣ дружби могатъ да станатъ едни истински, свободни училищни настоятелства, дѣто живо ще се работи за доброто и напрѣдъка на българската школа. Свещеникътъ пѣкъ въ тѣхъ ще може да изпълни не само едно свое обществено право, но и единъ свой свещенъ дългъ.

Мнозина се надѣватъ, че зараждающитѣ се родителско-училищни дружби сж зараждането на онуй *обществено съзнание* и на она *общественъ контролъ*, които ще турятъ началото на изгонването на злотворното начало въ сегашната наша школа.

Къмъ тѣхъ, щѣ ми се да вървамъ, ще да принадлежи нашето пастирство и нашето свѣсно още общество. Но тѣ заедно съ това ще трѣбва въ тия дружби да бѣдатъ още и най-ревноститѣ и искрени дѣйци, ако, наистина, искатъ да се надѣватъ

и да видятъ и въ нашитѣ училища да почне да свѣти свѣтлината Христова свѣтлината на доброто и истината.

Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Отраднo явление.

Наука и религия.

Беспоренъ фактъ е, че голѣма частъ отъ нашето основно и гимназиално учителство и отъ нашата учена младежъ — т. е. тази частъ отъ нашата интелигенция, която е повикана да води народа ни изъ пътя на здравия прогресъ и къмъ свѣтлина — тая именно младежъ е затлачена изъ тъмнината на отрицанието, и отровна самичка отъ отрицание, тя разпространява тая отрова и между нашата учаща се младежъ, и съ туй се прави пѣло едно поколение недѣгово. Туй зло се вижда и усѣща отъ всѣкиго, нѣ на гласа на простия народъ никой се не отзовава: както списанията, тѣй и вѣстниците, много нарѣдко (да не кажемъ никакъ) се занимаватъ съ него, и то расте, влошава се и обема все повече и повече по-широкъ размѣръ.

А не трѣбва да се забравя, че безвѣрието е не само църковно-религиозенъ и духовенъ, нѣ още и много важенъ и тържавенъ и народенъ общественъ въпросъ.

Отраднo слѣдователно явление съставляватъ ония статии, които се появяватъ по нѣкога, било въ списанията, било въ вѣстниците, и които съ рагледванието на въпроси отъ религиозенъ характеръ, помагатъ на Църквата и съдѣйствуватъ на църковнитѣ служители въ тѣхната духовна-просвѣтителна и религиозно-нравствена дѣлателностъ за благо, както на Вѣрата, тѣй и на народа.

Такава е статията, която срѣщаме въ в. Вечерна-Поща (новата) бр. 1842-341 отъ 9 октомв. т. г. подъ горнето заглавие.

Ние я прѣдаваме изпѣло, защото тя заслужава да бже прочетена отъ всѣкиго. Ето тая статия:

Наука и религия Фанатизиранитѣ апостоли на отрицанието у насъ, които се плодятъ пропорционално съ увеличението бюджета на просвѣщението, и кои, подобно на старитѣ жреци, се хранятъ отъ олтаря, който открива първосвященника — министръ Шишмановъ, обичатъ да девламирать: „има наука — нѣма тъмнина; има наука — нѣма религия, нѣма заблуждение“. — като че ли наука и религия сѣ два смъртни врагове, които едва вчера сѣ се срѣщнали въ България, и . . . ще си извадятъ очитѣ.

Вдругъ наука и религия съществуватъ паралелно отъ дълбоката дрѣвностъ; тѣ взаимно растатъ, взаимно се коригиратъ. Днешната религия е продължение отъ вчерашната, и тя нѣма да се изгуби, както нѣма да се изгуби нокета отъ прѣста, косъма отъ клепача на окото; както не се губи жаждата за тѣлото, нуждата за храна, така нѣма да се изгуби нуждата отъ вѣра.

„Не отъ вчера съществува науката, казва Емилъ Фаге, членъ отъ парижката академия.

„Тукъ е даже, споредъ менъ, много голѣмо заблуждение на тия, които очакватъ отъ науката щастieto на човѣшкия родъ. Тѣ вѣрватъ съ едно изумително просто-

душие, че науката се е родила отъ вчера. Тѣ не могатъ да се откъснатъ отъ тази идея. Но това е едно дѣтско заблуждение! Науката е всѣкогашна. Тя е почнала отъ тогава, който е изнамѣрилъ оралото. Тя е почнала отъ тогава, който е открилъ огъня и кремъчната брадва. Тя е много по-стара отъ християнството.

Тия господа казватъ: отъ година 1 до година 1800 — царството на Християнството. Отъ година 1800 до вѣки вѣковъ — царството на науката“. Това е приказка, която прави човѣка да спи правъ. Науката съществува, откато съществува човѣкътъ, и християнството съвсѣмъ модерно, не е дошло да прѣкъсне нейнитѣ дѣйствия. То се занимава съ съвсѣмъ друло нѣщо, когато науката, както може, споредъ обстоятелствата по-добрѣ или по-злѣ продължава нейното си дѣло.

Ако, прочее, науката съществува вѣчно, отъ самата човѣшка вѣчностъ, ако е позволено така да говоримъ, можемъ, за да знаемъ, какво ще направи, да я попитаме: какво е направила. Направила ли е нѣкога да царува справедливостъ между хората? — Никога! Дали я е увеличила поне? — Ни най-малко. Тя е била човѣшка сила и сили е творила. Полѣзни сили, вредителни сили, оралото и стрѣлата, колата и брадвата, мръжата и римската прашка, телеграфа и картучницата. Ето какво е направила тя, ето какво ще продължава да прави. Тя ще увеличи благосъстоянието, и срѣдствава да го разтройва; тя ще повика на животъ повече човѣшки същества и ще открие повече начини да ги унищожава.

Науката, отъ точка зрѣние на морала, е неутрална, а това ще рече, че тя е нищо. Подобна въ случая на природата, тя твори сили съ едно голѣмо равнодушие на мѣстото на доброто и злото. Да кажешъ, че ще сътвори справедливо стѣта, това е дума на добро, ако искате, но е толкова праздна, колкото да кажешъ, че тя ще сътвори милосърдието, братството, любовта, или мира въ сърдцето. Тия нѣща и сѣ съвсѣмъ чужди.

А пъкъ съ което науката не се е занимала, защото това никакъ не е нейна работа и защото напълно би си изгубила врѣмето, ако се занимаеше, Християнството, слѣдъ други наистина, но по добрѣ отъ други се е занимало; и не се е занимавало освѣнъ съ това. То е дошло да каже: „бждѣте учени, ако искате; това не прави да се изпълнява никакъвъ нравственъ напѣдкъ, но не е пъкъ и неморално; и то прави да вървимъ, да се мѣнимъ, да се прѣобразува вида на кълбото, нѣщо, което много обичате. Тѣй да е. Бждете учени. Но, ако искате да сте щастливи, гледайте да се обичате. Тамъ е работата. И това са казва милосърдие“

Ето що е казало християнството. Че не е било слушано достатъчно, възможно е. Но туй не доказва, че то е криво. И да искаме да го замѣстимъ съ нѣщо, което отъ една страна може прѣспокойно да живѣе усуредно съ него, и което, отъ друга страна, не може никакъ да осъществи това, което то осъществява частично, или се старасъ поне да осъществи, ще рече чисто и просто да ти се иска да разходвашъ много, безъ да имашъ нищо“.

Нуждата отъ религия е нужда отъ върховна защита, в тая нужда е най-сублимното чувство у всѣка органическа тварь; религията е висша охрана на съществото, за да изпълни то своята мисия — продължението на съществуването. А това чувство съществува у христа,

който се обгражда съ търни; у цвѣта, който изнася отрови, за да се запази отъ насѣкомитѣ; у рога на вола; у идола на дивака; въ „камито“ на японца, въ амалията на мюсюлуманина — това е първобитното откровение, първичната религия; християнството е най-новото откровение; самото протестанство съ всичкитѣ му секти е едно живо доказателство, че християнството е религия на свободата, на човѣшката крилата смисълъ, религия на прогреса

Да се отказва това — значи да бъдемъ фанатизирани невѣжи, или груби фетишисти на българското своеродно безбожие.

Безбожието, съ което се кичи нашата младежъ, за да докаже своята ученостъ, ще уподобимъ на клаковетѣ, съ които се кичатъ нѣкои отъ дивацитѣ въ Хавайскитѣ острови; у тѣхъ всичко е голо, като у Адама и Ева; само на главата мъжа има единъ смачканъ цилиндъръ, подаръкъ отъ нѣкой зевзекъ морякъ, а жената — тъмночервена, като „Шоколадъ Черно фисъ“ — гола като баба Ева, държи единъ червенъ чадъръ у рѣцѣ, като остава друго всичко на безцеремонния погледъ. . .

Такава е нашата куха младежъ. А нея е всичко голо и кухо. Званията ѝ далечъ сж незакръглени; тя не чете, освѣнъ червени брошурки, у които мисли да намѣри цѣлото откровение; а когато го разбере, тегли си единъ куршумъ, като остави записка: „не намѣрихъ цѣль въ живота“.

Жена, мома, която падне въ този виртуозенъ кръгъ на безвѣрието — е изгубена жена. Ние ги виждаме вече въ София да падатъ, да гинатъ, да се подплъзватъ, като еднодневкитѣ пеперуди.

Тия нещастни създания, изгубили вѣра, наистина сж изгубили цѣлтъ на живота, защото „извадѣте вѣрата отъ една жена, и вий ще получите една порядѣчна блудница“, казва Викторъ Хюго.

Това, което става съ жената, става и съ момата, и съ ученичката, и съ ученика. То е прямото послѣдствие на безвѣрието. Нѣма вѣра — нѣма моралъ, нѣма цѣль въ живота. Най-вѣрховното чувство, даже за гении като Нютона, като Шейкспира, като Ренана (бащата на отрицанието) — това е вѣрата. Всички велики мислители въ края на крайщата дохаждатъ да прѣклонятъ колена прѣдъ тая вѣрховна, неизбѣжна, велика и съкровенна нужда на човѣшката душа — вѣрата. . .

Изъ мирѣтъ на тайнственното.

Въ градѣтъ Лисабонъ се издава на поругалски езикъ седмиченъ журналъ подъ название „Revista Espiritiva“, посветенъ специално за описание явленията „въ областта на спиритизма, изъ мирѣтъ на тайнственното и изслѣдване общенията съ задгробния миръ“.

Вашингтонския кореспондентъ на този журналъ съобщава, че въ Вашингтонъ, въ градския музей, се намира величественната картина — образѣтъ на Исуса Христа, произведение на знаменития американски художникъ Хенриха Гаммона Аля (Ahl). Този образъ неволно обръща всеобщото внимание върху себе си и е добръ известенъ всрѣдъ християнитѣ, населяющи Новия Свѣтъ, подъ названието „Сликата на Христа“.

Въ числото на многото едноврѣменно наченати отъ Хенриха Аля работи, въ художествената му работилница въ 1879 година се намиратъ и образѣтъ на Спасителя въ естествена величина. Работилницата на Хенриха е била всекога и за всички отворена, и затова мнозина отъ почитателитѣ му му сж намирали най-голямъ удоволствие да прѣдстояватъ въ нея по нѣколко часове подъ редъ и да се любуватъ на изработенитѣ му вещи.

Между такивато посѣтители всекидневно е посѣщавалъ ателието на художника и единъ почтенъ старецъ, бившъ професоръ по богословието въ единъ английски университетъ и голѣмъ познавачъ и любителъ на картинитѣ и образитѣ отъ библейскитѣ събития.

Този професоръ, като видѣлъ образа на Спасителя почнатъ отъ Хенриха Аля, извънредно се заинтересувалъ и, като добъръ познавачъ на религиозната живопись, рѣшилъ да даде нѣкои съвѣти на талантливия художникъ.

Професорѣтъ съобщилъ на художника, че веднажъ като билъ на почивка и изучавалъ на старостъ Евангелието, видѣлъ доста заблѣжителенъ съвъ: присѣнилъ му се Исусъ Христосъ въ такъвъ имено видъ, въ какъвто Той се явилъ на земята на човѣчеството, и тѣй ясно и отчетливо се запечатало това видѣние въ паметта му. щото той като че ли и сега Го вижда прѣдъ себе си. И тукъ професорѣтъ обстоятелствено разказалъ на художника, въ какъвъ имено видъ му се явилъ на сънѣ Исусъ Христосъ.

Отъ подробно описани на професора, художника си съставилъ ясно прѣдставление за Спасителя и тозъ часъ се заловилъ енергично за работа. Но дълго врѣме Хенрихъ напусто се старалъ да прѣдаде на картината образѣтъ на Исуса Христа. Художникѣтъ нѣколко пѣти мѣнявалъ платното, изново се залавялъ за работа, но пакъ безуспѣшно и почналъ вече да губи надѣжда. . . . Веднажъ Хенрихъ изпадналъ въ едно необяснимо за него състояние, въ пълно забравяние. Когато се опомнилъ, обаче, той почувствувалъ, че сега вече е въ състояние да изпълни това, което замислилъ, и че всичко ясно се рисувало въ неговото въображение. Съ една дума, той почувствувалъ, че въоуху му е слѣзло вдъхновение свие. Художникѣтъ се заловилъ за работа. Работата тръгнала бързо и успѣшно. И въ резултатѣтъ се получилъ прѣвъзходния образъ на Исуса Христа.

Когато работата била окончателно свършена, художникѣтъ извѣстилъ за това професора и го помолилъ да дойде при него въ работилницата и да прѣгледа образа. Професора се явилъ незабавно и щомъ погледналъ на картината извикалъ: — прѣвъзходно! Азъ гледамъ на Христовия образъ, като на живъ, и именно въ такъвъ видъ го виждамъ, въ какъвто Го видѣхъ на сънѣ и въ какъвто постоянно си Го прѣдставлявамъ, кога изучавамъ земния му животъ.

Извѣстието за тоя образъ бързо обиколило Америка и цѣлия Старий Свѣтъ Изведнѣжъ отъ всекъдѣ познавачи и любители на живописѣта, а така сѣщо и дълбоко благочестиви и религиозни хора, започнали да посѣщаватъ работилницата на Аля и да се любуватъ на художественно изработения отъ него образъ. Славата на Аля расла изъ день — въ день. Единъ пѣтъ, слѣдъ нѣколко врѣме, късно вечеръ, когато било свършено тъмно, ста-

нало нужда художника да влѣзе въ работилницата си, но безъ свѣщъ. Той влѣзълъ тукъ и — цѣлъ се вдървилъ, — той видѣлъ дивний образъ на Спасителя и въ тъмнината, сжщо така отчетливо и ясно, както и при ярка свѣтлина. Малко това — нему му се сторило, че Спасителя се движи, а задъ образа, задъ плѣщитѣ на Спасителя, ясно се очертавала и виждала контурата на тоя сжщи Кръсть, на когото той билъ распнатъ. Всичко това изглеждало като да е осветлено съ нощната лунна свѣтлина, поради което на художника най-напрѣдъ се стврило, че въ работилницата му проникватъ сношъ лунни лъчи; но наскоро той се убѣдилъ въ погрѣшността на своитѣ прѣдположения, тъй като нощта била съвършено тъмна и облачна, безъ мѣсечина, освѣтъ това и въ работилницата отъ никѣдъ не прониквала, даже и отъ страни, никаква свѣтлина. При това пѣкъ образътъ постоянно билъ виждалъ въ тъмнината, като че да е осветленъ отъ всички страни

Щомъ като току станала извѣстна на всички особенността на образа — свѣтението му въ тъмнина, послѣдния билъ купенъ за много пари отъ единъ американски докторъ изъ Вашингтонъ.

За прѣглеждането на светящия образъ, по желанието на неговия притежателъ, била образувана особена комисия отъ специалисти. Поръчано било на комисията да произведе експертиза и да изясни причинитѣ, поради които този образъ се вижда ясно въ тъмнина. Комисията, слѣдъ като поработила твърдѣ усърдно нѣколко мѣсеца, завършила своитѣ занятия, безъ да изясни причинитѣ на тайнственото явление.

Послѣ това, образътъ „Сѣнката на Спасителя“ билъ поставенъ за публиката въ градския музей, съ обяснение неговата особенностъ и съ молба къмъ посѣтителитѣ да се заематъ съ изучаване това тайнствено явление. Изслѣдванята се започнали. Тѣхнитѣ резултати се появили въ печата. Устройвали се по тоя случай публични диспути, чели се лекции, но тайнственитѣ явления съ образа си останали, какт и първенъ, непонятни.

Днесъ-за-днесъ тоя образъ се помѣщава въ градския музей, въ съвършено тъмна стая, въ която старателно сж закрити всички прозорци по такъвъ начинъ, щото въ нея никога и никакъ не може да проникне свѣтлина отъ улицитѣ. И новия посѣтителъ, щомъ току влѣзе въ тая зала, отначало изведнѣжъ нищо не вижда, но слѣдъ това, малко по-малко образътъ захваща да се прояснява и скоро величествената фигура на Спасителя се установява съвършено ясно. Авторътъ Хенрихъ и доктора — сегашния владѣлецъ на образа, продължаватъ и по настоящемъ постоянно да работятъ надъ изясняването тайнственитѣ причини на загадъчното явление, обаче нищо рѣшително не могатъ да направятъ.

Нѣкои художници прѣдполагали, че, може би, боитѣ, съ които Хенрихъ е писалъ образа, да съдържатъ въ себе си фосфорни частички, които и издаватъ свѣтлината, но най-строгитѣ разслѣдвания и химическия анализъ на боитѣ, нищо подобно не сж потвърдили.

Сега, като се вземе въ внимание, че всичко това произлиза въ Америка, всрѣдъ единъ народъ, който не признава чудеса и не допуца никакви измислици, то не-

волно иде да се съгласимъ съ това, че има още много тайнствени явления, които ний немжемъ да разгадаемъ.

Прѣвелъ отъ „Странникъ“ кн. IX 1906 г.

Свещеникъ: Кръсто Поповъ.

Християнство и социализъмъ.

(Продължение отъ бр. 40).

Социализмътъ е учение, което обѣщава на хората щастие, чрѣзъ изпълнение на желанията. Споредъ него нравствени мотиви въ дѣятелността на човѣка не сжществуватъ. Само желанията и интересътъ сж, които ще потикнатъ човѣка къмъ такава или онакава дѣятелност. Единствениятъ въпросъ, който занимава социалиститѣ е материалното неравенство на хората, причината на което търсятъ тѣ, не въ душата на хората, не въ покварената имъ висша нравственостъ, бичувана въ евангелието отъ Христа, а въ частната собственостъ, изразена въ видъ на капиталъ, е веригата, която сковала човѣчеството въ робство. Единственото срдѣство, съ което ще се прѣмахне това робство, е прѣмахването на частната собственостъ и унищожението на капитала, което ще се постигне чрѣзъ борби, революции и пр.

Съ образуването на капитала се породило и желанието у хората да го завладяватъ. У едни се усилвало желанието колкото се може повече капиталъ да завладѣятъ, а у други се породила ненавистъ къмъ притежателитѣ на капитала между всички хора, както мислили да направятъ комуниститѣ чрѣзъ 1763 и 1870 година въ Парижъ.

Безумци мечтали тогава, а има и сега такива, които мислятъ, че щомъ се подѣли капитала, ще настѣпи златниятъ вѣкъ, всички ще бжлатъ богати и никой нѣма да се труди, ще настѣпи вожделеното всеобщо щастие, животъ безъ трудъ и страдание. Ние не се съмнѣваме, че това е химера, която не може да се осществи, но има хора, които вѣрватъ въ нея

Какво нѣщо е капиталъ?

Капиталъ, това е натрупване на знакове, като процентни бумажки, пари и пр. Капиталътъ е, собствено-правни на богатство, а не самото богатство. А богатство, въ истинската смисълъ на думата, е това, което служи за подържане на нацията животъ — храна, облекло, жилище и пр., т. е. тѣзи дарове на природата, които сж необходими за нашето сжществуване. Отъ тѣзи само жилището може да остане за по дълго врѣме, за внуци и правнуци, а другитѣ нѣща сж врѣмenni. Храната, напр., не може да се натрупа за 10 години, а най-много за двѣ години, облѣклото, обущата и пр. трѣбва да се мѣняватъ ежегодно, па и по-често. Значи, цѣлото богатство не може да се натрупа въ такова количество, за да обезпечи цѣлиятъ животъ. А пѣкъ златото, процентнитѣ книжа и пр, които сж само условно право на богатството, нѣматъ постоянна цѣнностъ. 200 хиляди лева прѣди 50 години сж удовлетворявали такива нужди, каквито днесъ могатъ да се удовлетворятъ отъ милионъ лева; или единъ човѣкъ съ 200 хиляди лева днесъ е побѣденъ отъ единъ такъвъ съ сжщитѣ пари прѣди 50 год.

Какъ се е образувалъ капиталътъ? Казватъ, че се

е образувалъ отъ натрупване продуктите на труда. Това не е вѣрно. Той се е образувалъ искусствено.

Да положимъ, че за единъ хектолитъръ ржжъ или жито е похарчено трудъ за 5 лева и въ размѣна или на пазаря се даде пакъ за 5 лева, то тука нѣма никакво обогатяване. Но, ако търговецътъ има въ своя джобъ 500 лева и съ тѣхъ купи жито или ржжъ по 5 лева хектолитѣра, а слѣдъ нѣколко мѣсеци продаде това жито или ржжъ по 10 лева хектолитѣра, тогава вече се образува искусствено новъ капиталъ отъ 500 лева.

Цѣността на искусствено образуваниятъ капиталъ постоянно се колебае въ своята стойностъ. Борсовата спекулация искусствено може да подига или понизява цѣната. Въ таковъ случай, притежателитѣ на капитала могатъ да печелятъ или пъкъ губятъ. А тази непостоянна цѣнность на капитала може да го понизи и доведе даже до нула. Но съ богатството не стави такова нѣщо, защото то има постоянна цѣнность и съставлява дѣйствителна потребностъ на човѣшкото общество. Ето защо всичкитѣ стремления на разнитѣ родове комунисти, социалисти бѣмъ завладяване на капитала, да го подѣлятъ на всички по равно е утопия. При това трѣбва да се забѣлжи и това, че капиталътъ само тогава е видѣнъ и осѣзаемъ, когато е въ едни ржцѣ, а когато се раздѣли на малки части, съвършено изчезва. Ето единъ примѣръ.

Въ това врѣме, когато комуниститѣ напълнили округа, въ който живѣлъ Ротшилдъ, водителитѣ на комуната се явили при него.

— На васъ сж извѣстни нашитѣ правила! заявили комуниститѣ.

— Извѣстни, отговорилъ, безъ да се смути, Ротшилдъ.

— Ние искаме да подѣлимъ вашиятъ капиталъ между всички. Съгласни ли сте да се подчините доброволно?

— Съгласенъ съмъ, само вие ми кажете, доколко милиона лева мислите да е моятъ капиталъ?

— До сто и петдесетъ милиона.

— Вие почти вѣрно опрѣдѣлихте моето състояние.

Народонаселението по земния шаръ е приблизително 1500 милиона човѣка. Моего състояние раздѣлено между всички, ще се падне всѣкому по 10 стотинки. Вземете припадащото се вамъ и повикайте другаритѣ си.

— Не, такова раздѣляне ние не мислимъ. Вашиятъ капиталъ трѣбва да се раздѣли между участницитѣ на комуната.

— Ако вие искате да подѣлите моя капиталъ сами, то това не е висша справедливостъ, а разбойничество.

Водителитѣ на комуната не се удовлетворили, тогава Ротшилдъ отворилъ касата си и имъ показалъ своя капиталъ въ процентни книжя, като имъ казалъ:

— Ето моя капиталъ, който сега нѣма никаква стойностъ. Когато се възстанови порядъка, тогава отново книгитѣ ще се прѣвѣрнатъ въ капиталъ, а до това врѣме и азъ съмъ почти толкова бѣденъ, колкото и вие.

Да допустнемъ, че този разказъ не е дѣйствителенъ, а анегдотъ; но, при все това, той ясно показва нищожеството на капитала и неговата условна цѣнность.

Мисълта за завладяване капитала сега е оставена. Социал-демократите искатъ да завладѣятъ срѣдствата за производство: фабриктѣ, заводитѣ и пр.

За да характеризирамъ чакането на социал-демократитѣ, ще възпроизведа единъ мой разговоръ съ единъ руски тъкачъ по коприненото производство. Тъкачътъ, като се оплакваше отъ своето положение, ми каза:

— Ние работимъ отъ сутринъ до вечеръ и произвеждаме всичко, а пъкъ получаваме твърдѣ малко, едвамъ събираме двата краища. По справедливостъ, всичко спечелено отъ прѣдприятието трѣбва да се подѣли между работницитѣ, а въ сжщностъ то отива въ ржцѣтъ на капиталиста — прѣдприемателъ.

— Фабрикантътъ, като прѣдставителъ на капитала, инициаторъ и ржководителъ на прѣдприятието, му казахъ азъ, има всичкитѣ права на получената печалба. Този порядъкъ е установенъ отдавна и никакъ не бѣрка на работника да живѣе прилично, па даже да спести и пари, както има примѣри по всичкитѣ фабрики и заводи. Освѣнъ това, ние всички — фабриканти и работници и въобще всички градски жители живѣемъ на смѣтка на селинитѣ. И кой повече, кой по малко е заинтересуванъ въ спазването на съществующия порядъкъ. Социал-демократитѣ, които се стремятъ да разрушатъ настоящия строй, ми се прѣдставяватъ за хора, които седятъ на клончето и искатъ да го отсѣкатъ. Когато клончето бжде отсѣчено, тогава седящитѣ тамъ ще паднатъ на земята.

Това не е така! възрази изумениятъ тъкачъ. Вие съ нищо не можете да докажете това. Така говорите защото искате да защитите интереситѣ на капиталиститѣ

— Това, което ти говоря, ще докажа съ цифри. Колко изработвашъ ти въ день?

— Отъ 3 до 4.50 лева.

— Да вземемъ срѣдна цифра 4 лева на день. Колко работници има въ фабриката съ тая заплата?

— Не по вече отъ четвъртината. Останалитѣ получаватъ отъ 1.50 до 2 лева на день.

— Значи, работницитѣ съ голѣма заплата сж 25%, а съ малки — 75%. Да вземемъ за послѣдната категория работници 2 л. надница и да направимъ смѣтка.

25%	работници по 4 лева надница	изработватъ	100 л.
75%	" " 2 " "	" "	150 "

100 човѣка	изработватъ всичко	250 "
------------	--------------------	-------

Да прибавимъ къмъ общ. сума 25% печ. за господаря 62 "

Надницата на работ. и печалбитѣ на господ. всичко 312 "

Цѣлата изработена сума отъ 312 лева, раздѣлена на 100 човѣка работници, пада се всѣкому по 3.12 лева. И така, при справедливо разпрѣдѣление на надницата и печалбитѣ, на 25% работници заплата ще се понизи съ 88 стотинки, а на 75% ще се повиши съ 1.12 лева.

Тъкачътъ погледна на мене съ изумление, но нищо не възрази, види се, че прѣдставената отъ мене смѣтка не го удовлетвори.

— Но не е всичко това, продължихъ азъ. Щомъ вие се стемите къмъ справедливо изравнение, не трѣбва да забравяте и селскитѣ работници, чийто трудъ е потезъкъ, а продуктитѣ отъ труда имъ по-необходими за нашия животъ.

— Ахъ не, тѣ трѣбва да се поставятъ на пръвъ планъ.

— Добръ! На чия смѣтка мислите да подобрите положението на селския работникъ?

— Само отъ себе се разбира, че на смѣтка на капитала.

— Тогава да направимъ нова смѣтка. Каква надница мислите има единъ селски работникъ?

— До 1·50 лева.

— Градскитѣ работници въ сравнение съ селскитѣ сж, да помножимъ, 19°. Значи 90° съ надница 1·50 л. изработватъ 135 лева

За землевладѣл. да оставимъ 10° печал. всичко 13·50 „

Всичко изработено отъ селскитѣ работници 148·50 „

10° град. работ. съ надн. 3·12 л. изработватъ 31·20 „

Всичката сума събрана възлиза 179·70 „

Тази сума 179·70 лева, раздѣлена на 100 работници, ще се падне всѣкому по 1·80 лева. Тогава излиза, че вашата заплата ще се намали съ 2·20 лева, на твоитѣ другари — съ 20 стотинки, а на селскитѣ работници ще се увеличи надницата съ 30 стотинки.

— Но това ще бѣде не висша справедливостъ, а крайна обида за насъ. Селскиятъ работникъ никакъ не може да се равни съ насъ. Да копае земята може всѣкой, който има сила, но не всѣкой може да тѣче копринени платова. Доведете селянина и го поставете на мое мѣсто, той не ще умѣе да завърже и единъ възелъ. Не напразно съмъ се училъ 5 години, работилъ проста работа и послѣ съмъ миналъ на по хубава.

— Значи, вие сте такъвъ привилегированъ човѣкъ, както и капиталиста — прѣдприемателъ, само че се ползвате въ по-малко привилегии. Щомъ вие искате за себе си особни привилегии, то „справодливото управление“ се обръща на пусти звукъ.

— Не, това не е така! — ми възрази тъкачътъ. Азъ не зная сега какво да ви възразя, но непрѣменно ще ви прѣдставя мнитѣ доводи и вие ще видите, какъ се лъжете.

Този разговоръ стана прѣвъ 1890 год. и отъ тогава до сега не съмъ виждалъ тъкача и, слѣдователно, още не съмъ чулъ неговитѣ възражения.

Човѣкътъ, който прѣвъ е привелъ социализма въ система, е Карлъ Марксъ. Сжщността на това учение може да се изрази съ слѣдното опрѣдѣление. Произхождението на капитала (не богатството), въ основата на когото лежи насилието, е безнравствено и незаконно. Той (капит.) води своето начало отъ такава форма, за която сега вече нѣма мѣсто ни въ едно цивилизовано общество. Трудътъ трѣбва да се освободи отъ капитала и да му се даде пълно право на ползване отъ продуктитѣ на производството, безъ никакви печалби за капитала. Съ една дума, капиталътъ трѣбва да стане едно послушно оръдие на труда, а не обратното, както е сега. Тази е висшата справедливостъ, която ние видѣхме отъ части изъ разговора съ тъкача. Но съ унищожението на капитала и на тѣсно свързанитѣ съ него социални и економически форми, хората могатъ да се намѣрятъ въ още по безизходно положение отъ сегашното, защото капиталътъ поддържа крѣвобръщението на социалниятъ оргаанизъмъ.

Както се вижда социализмътъ никога нѣма да удовлетвори желанията на хората и не може да устрои другъ социалевъ строй, въ който да блаженствуватъ

хората. Блаженството, щастieto е вътрѣ въ самитѣ хора, а не вънъ въ нѣкакви промѣни на формитѣ. Колкото и да се измѣнява социалниятъ строй, каквато форма и да приема той, никога хората нѣма да намѣрятъ щастieto, ако не почнатъ да търсятъ царството Божие въ себе си, въ ограничението на своитѣ желания. Нека накрай направимъ едно кратко сравнение между християнството и социализмътъ.

Този, Който е създавъ свѣта, Който е сътворилъ човѣка по Свой образъ и подобие и вложилъ въ душата му стремление къмъ вѣчното и безконечното, е ималъ Свой висши планъ, смисълъта и значението на когото за сега сж скрити отъ човѣка. Този, Който се явилъ на земята, като единороденъ Синъ Божи, за да изгуби човѣка съ Своята крѣвъ и да му покаже пътя къмъ спасението, е знавалъ, не ще съмнѣние, стремлението на човѣшката душа къмъ безконечното и безпрѣдѣлността на нейнитѣ желания. Затова и проповѣдитѣ на Христа се почватъ съ ограничение на земнитѣ ни желания. Той, като кани хората въ Своео царство, не имъ прѣдлага изпълнението на желанията въ този мѣръ, а пълно отречение отъ всѣкаква земна привързаностъ. Тѣзи, които повѣрвали на Христа и се отрекли отъ своитѣ желания, намѣрили царството Божие въ себе си: миръ и душевенъ покой. И тѣй, не въ удовлетворение на човѣшкитѣ желания, а въ тѣхното ограничение и въ самоотвержението се заключава човѣшкото щастие. И ние видѣхме плодовитѣ на христичнството въ християнската община, въ която нѣмало нуждающи се, у всички била една душа, защото никой нищо не наричалъ свое, а всичко било общо. Ако всичкитѣ грижи на общества и правителствата сж отправени къмъ това, да отстраняватъ нуждитѣ, чрѣвъ ограничение на желанията, тогава, дѣйствително, ще постъпи такава врѣме, когато хидрата на нищетата ще бѣде свършено поурѣдена. И това е единствениятъ вѣренъ пѣтъ, защо човѣчеството не се удържало въ Него? Отъ примѣра на Анания и Санфира ние видѣхме отъ гдѣ се заражда злото. Въ общината почнали да постъпватъ хора, движими отъ своекористни цѣли, а не отъ самотвержение. Тѣзи хора видѣли благосъстоянието на общината и мислили, че достатъчно е да влезатъ въ нея и ще заживѣятъ доволно. И по такъвъ начинъ постоянно се усиляли отрицателнитѣ елементи въ общината, нравственитѣ обязанности се изгубили и тя (общ.) се разкапала. И отъ ново хората почнали да търсятъ щастieto извънъ вѣрата въ Бога и самоотвержението, но усилията имъ се оказали праздни.

Социализмътъ обѣщава щастие на хората извънъ вѣрата въ Бога и самоотвержението, чрѣвъ изпълнение на желанията. Нравствено усъвършенствуване въ него нѣма. Социалиститѣ казватъ, че щомъ се освободи труда отъ експлоатацията на капитала, нужди нѣма вече да има и хората ще станатъ щастливи. При това, тѣ не знаятъ, че подиръ отстранението на вопиющата нужда на гладния, се почватъ други желания, които възрастватъ до степенъ на неизпълнимо желание, както видѣхме въ приказката „за рибаря и рибката“. — До като завистъта не се изкорени изъ човѣшката душа, до тогава страданията на хората отъ неизпълнитѣ желания нѣма да се прѣкратятъ. Музиката възвишава душата на човѣка и му доставя естетическо наслаждение, но тая не Моцарта, вмѣсто наслаждение, причинила на Салери на-

поносими страдания. Кое е било причина на това? Салери самъ билъ музикантъ, но обикновенъ музикантъ и съчинителъ, и никакъ не могълъ да се примири съ музикални гений на Моцарта, поради което ужасно го възненавидѣлъ. Зависта послѣ минава къмъ желание на невъзможнота и порожда страдание. Човѣшкиятъ животъ е пъленъ съ неравенства, които пораждатъ у едни завистъ и желание, а у други — ненавистъ и озлобление. Напримѣтъ, А е по-силенъ и красивъ отъ мене, поради това има най-голѣмъ успѣхъ посреде женитѣ, Б е по-добъръ музикантъ, В — художникъ, Г — поетъ, Д — пѣвецъ, Е — артистъ и пр. Всичко това поражда въ моята душа завистъ и желание, не удовлетворението на което причинява страдание. Ето факти и явления въ живота, които апостолитѣ на социализма никога нѣма да отстранятъ и щастieto за тѣхъ си остава невъзможно.

По такъвъ начинъ прѣдъ човѣчеството се разкриватъ два пътя къмъ щастieto. Единиятъ е прѣдложението отъ Христа, който се състои отъ ограничението на желанията; а другиятъ е прѣдлаганieto отъ социалиститѣ, които обѣщаватъ изпълнение на желанията. Ние видѣхме какви сѫ плодетѣ на единиятъ и другиятъ. Нека всѣкой си избере единъ и трѣгне по него.

К. Цековъ.

Протоколъ № 5

Засѣдание II-ро

Днесъ на 27-ий Августъ 1906 год. подписанитѣ членове, настоятели на Братство „Ефтимий Патриархъ Търновски,“ събрани на редовно засѣдание подъ прѣдседателството на Негово Благоговѣйство свещ. Михаилъ Пѣевъ, между многото въпроси отъ дневния редъ се занимахме и съ постѣпилитѣ заявления отъ благоговѣйни трима свещеници пенсионери, съ които молятъ настоятелството да ги запише членове на Братството.

Настоятелството изслуша съ внимание заявленията на тримата благоговѣйни отци, занима се обстоятелствено съ тѣхъ и като взе прѣдъ видъ:

1. Че просителитѣ възъ основа на чл. 1-ий отъ устава на свещеническитѣ братства въ епархитѣ на Княжеството могатъ да бждатъ записани членове на Братството.

2. Че тѣ се радватъ съ това право още при учредяването на Братството;

3. Че тѣ по неизвѣстни на настоятелството причини не счели за нужно до сега да бждатъ записани за такива;

4. Че сегашното имъ поискване да бждатъ приети за членове на Братството не се тълкува отъ искрено желание да принесатъ своята скромна лепта за осъществяване на високо-полѣзнитѣ цѣли, що има да постига братството, както се тѣ изразяватъ, а да използватъ по-скоро скромната лепта, що братчицитѣ отъ гърлото си отдѣлятъ да обезпечатъ осиротелитѣ свещ. сѣмейство;

5. Че въпроснитѣ благоговѣйни отци сѫ пенсионирани по изслужени години и напѣднала възраст, като сѫ отхранили и задомили чадата си и сега за сега сѫ намиратъ въ добро материално положение;

6. Че третия общъ Свещ. Съборъ между другото е рѣшилъ да се приематъ пенсионирани свещеници за членове и се ползватъ съ взаимното осигуряване, ако тѣ бждатъ записани, до 1-Януарий идѣщата год. и внесатъ принадлежащитѣ си чл. взносове отъ основание на братството до днесъ;

7. Че цѣльта на взаимното осигуряване не е да забогатява свещеницитѣ, а да се подкрѣпятъ и обезпечатъ осиротелитѣ свещенически сѣмейства;

8. Че ако Св. Синодъ утвърди рѣшението на III Свещ. Съборъ касателно пенсионираниитѣ свещеници, то това ще легне въ тежестъ на всички членове — братчици;

рѣши:

1. Да се замоли колѣнопрѣклонно Св. Синодъ да прѣустанови утвърждаването на това рѣшение до като се произнесе по него окончателно идѣщото лѣто IV общъ Свещ. Съборъ или, ако не, да се видоизмѣни това рѣшение въ смисълъ, че отъ взаимното осигуряване могатъ да се ползватъ ония свещ. пенсионери не братчици, които сѫ пенсионирани не по изслужени години а по постигнало ги нещастие, като парализация, счупване на кракъ, ржка и др., разбира се, като поематъ всички задълженю на братчикъ отъ основане на братствата и до днесъ.

2. Замолява всички членове — братчици въ Княжеството да се занимаятъ и обмислятъ този въпросъ въ открититѣ вече околийски свещ. братства и веднага да замолятъ Св. Синодъ да не санкционира това рѣшение, до като окончателно не се произнесе по него IV общ. Свещ. Съборъ и

3. Настоящиятъ протоколъ да се напечата въ „Църковенъ Вѣстникъ“ за общо обещдание.

За Прѣдседателъ: (п.) свещ. Михаилъ Пѣевъ.

Членове: (п.) свещ. Иванъ Кондевъ, свещ. Димитръ Поповъ свещ. Тодоръ Хлѣбаровъ.

Вѣрно съ оригинала:

Членъ Секретаръ и Касиеръ: свещ. Т. Хлѣбаровъ.

Белетристика

Фабюла или староврѣмекитѣ християни.

(Продължение отъ бр. 42)

— Моята мила майка, родната ми! Кажй ъ, когато вече нѣма да ме има, че съмъ умрѣлъ спокойно; кажй ъ, че не се разкайвамъ и че съмъ щастливъ.

Лицето на Панкратия ставало по-свѣтло и по-спокойно само сълзитѣ още течели отъ очитѣ му.

Много отъ Християнитѣ чували, какво той говорилъ на Севастиана, и плакали.

Не всички християни, безъ смущение, чакали смъртта. Имало и такива, които отъ страхъ падали въ събланицѣ и се питали: Та нужно ли твърдо тѣй да стоиме и да казваме, че сме християни? а какво ще бжде, ако се отрѣчемъ отъ Христа? Та само на думи да кажемъ — какво лошо има тукъ? Ние по-

голяма полза ще принесемъ, ако останемъ живи, а какво ще излезе отъ това, ако ни затриятъ? Такива имало нѣколко души; тѣ се събрали въ жгъла на тъмни цата и приказвали помежду си за това.

До тѣхъ се доближилъ единъ старецъ, изгледалъ ги и запиталъ:

— За какво приказвате братя?

Тѣ му разказали мислитѣ си.

Старецътъ поклатилъ глава.

— Не правите добръ. Нима тукъ работата е само на дума? И нима за думитѣ ни мчатъ? Наумете си, какво ни е казалъ Христосъ за това. Той е казалъ: не се чудете, че свѣта ви мрази, той мрази не васъ, а моето учение. Ако да бѣхте заедно съ свѣта, то свѣтътъ щѣше да ви обича. Азъ съ моето учение ви отдѣлихъ отъ свѣта и за това ще ви гонятъ и васъ, моитѣ ученици; ще ви гонятъ, защото не знаятъ истината Гога.

Наумете си, братя, какъ Христосъ ни е откритилъ правдата Божия и ни е училъ да живѣиме по нея, като не опетѣваме прѣдъ нищо. Но прощаваме. Той говорилъ на своитѣ ученици: „Азъ ви избрахъ, за да бъдете мои ученици. Ако вадите Моиѣ заповѣди, ще прѣбждете въ любовь съ Мене. Това е Моята заповѣдъ да се обичате единъ други, както Азъ ви обихнахъ. Вие ще бъдете мои приятели, ако изпълните онова, което съмъ говорилъ. Блаженни сте, когато наченатъ да ви гонятъ за Моето име, голѣма ще бъде наградата ви отъ Бога.

Старецътъ мълкналъ. Просвѣтнали лицата у Християнитѣ, разотриши се по местата си и зели спокойно да чакатъ смъртта.

IX.

Още отъ ранни зори зель да се трупа народа на онова мѣсто, гдѣто щѣлъ да бъде празника. Тамъ отивали и мъже, и жени, и бѣдни, и богати; бѣднитѣ отивали пѣши, а роби носѣли въ носилки богаташитѣ. Огромна каменна стѣна, окружавала единъ голѣмъ площадъ, а на около, задъ самата стѣна, и се по-високо и по-високо били натурани пейки за народа. На тѣхъ се помѣствали сто хиляди души, и винаги на такива празници всички пейки се пълнѣли съ народъ. Вжтрѣ въ оградената площадъ изваждали християнитѣ, и тамъ пуцали отъ клѣткитѣ и дивитѣ звѣрове. Нарочно не хранѣли вѣроветѣ по нѣколко дни наредъ, до този день, за да се хвърлятъ по-жадно на човѣцитѣ.

На този празникъ идвалъ и императора съ придворнитѣ си, и сѣдалъ на приготвеното за него нарочно мѣсто. Не за първъ и не за послѣденъ пътъ се давало на човѣцитѣ това кърваво зрѣлище. Но въ този день, още въ началото на прѣдставлението, му побъркалъ особенъ случай. Въ числото на придворнитѣ, които окружавали императора, се намѣрвалъ Севастианъ. Императорътъ сѣдналъ на мѣстото си. Разтворили вратитѣ на затвора, които излѣзвали на кръглия срѣденъ площадъ, и отъ тама искарвали християнитѣ, които били отредени за разкъсване. Тѣ били 20 души и старци, и дѣца и жени, и млади здрави момци.

Тѣ се събрали на купъ, като че искали да защитятъ единъ другото. Най-стариятъ, бѣлобрадатъ старецъ

съ твърдъ гласъ четѣтъ молива, и всички страдалци жадно слушали светитѣ му думи.

Всички чакали отъ императора знакъ, по който пуцали дивитѣ звѣрове. Въ това врѣме Севастианъ дошелъ близо до императора и падналъ прѣдъ него на колѣни.

— Помилвай тѣзи християни! съжали ги! Погледни само на тѣхъ: какво съ ти направили? Та и могатъ ли да ти врѣдятъ въ нѣщо си?

При императора дошелъ Фулвий и грѣмко казалъ:

— Императоре ти имашъ неприятели. Знаешъ ли ти, че твоя любимецъ, Севастианъ, е християнинъ? Ето ти доказателство — и той му подалъ писмо.

Императорътъ, се намръщилъ, прочелъ писмото и се зачервилъ отъ яростъ и зло.

— Какъ! извикалъ той. — У мене въ двореца християнинъ? На кого сега да се доверя? на всѣхъдѣ неприятели. Хвала на нашитѣ богове, че тѣ ме спасяватъ отъ смъртъ. За това азъ ще имъ принеса въ жертва всички християни, всички ще изтрѣбя!

Севастианъ станалъ и казалъ:

— Успокойте се, императоре. Християнитѣ не съ твои неприятели. Не твойѣ богове съ тѣ спасили, а вѣрата на християнитѣ. Ако нашата вѣра състоеше въ това да правимъ зло, то азъ отдавна можехъ да ти направя това. Но моята вѣра и съвѣсть не ми позволяватъ да правя зло. Азъ съмъ изпълнявалъ всичко, което си ми заповѣдвалъ, щомъ самъ виждамъ, че това не е било за зло на човѣцитѣ, и азъ въ нищо не съмъ виноватъ прѣдъ тебе. Но по-високо надъ насъ съ тебе, стои Богъ, и прѣдъ него ние и драма сме виновати. Науми си колко човѣци съ затрити по твоя заповѣдъ, — човѣци които не съ ти направили нищо лошо. Опомни се, догдѣ има още врѣме, покай се, и ти ще получишъ щастие и спокойствие на съвѣстьта си, които сега нѣматъ.

Севастианъ вече прѣстаналъ да говори, и императора се стоялъ и мълчалъ. Послѣ гнѣвътъ му се повърналъ; той се обърналъ къмъ войницитѣ и извикалъ, като сочелъ на Севастиана:

Земете го и го затворете въ тъмницата! утрѣ ще видимъ.

— Уловили Севастиана и го откарали.

Нека умратъ измѣнницитѣ! Хвърлетъ ги на звѣроветѣ!

Императорътъ далъ знакъ съ кърпата си.

На часа се разтворили други врата и отъ тамъ изкочили разаренитѣ звѣрове — тигрове и лѣвове — и се наченала кървавата разправия.

Вече много християни били разкъсани отъ звѣроветѣ, когато дошло редъ за Панкратия.

Той билъ най-младъ отъ уловенитѣ християни, и него нарочно го държали за най-подиръ. Езическитѣ свещеници мислили, че той ще се отрѣче отъ Христа и ще проси помилвание отъ народа. Тогава народътъ би се зарадвалъ, че е видѣлъ отстъпникъ християнинъ.

Панкратий излѣзълъ съ войницитѣ отъ тъмницата. Той билъ облѣченъ въ бѣло. Лицето му спокойно, отъ очитѣ му свѣтла тиха свѣтлина.

Като минавалъ край храма ни главния имъ Богъ Юпитеръ, народътъ завикалъ:

— На колѣни; Поклони се на Юпитера! поклони се на нашитѣ богове.

— Братия мой! отговорилъ Панкратий: Христосъ ни е казалъ, че ще дойде врѣме, когато човѣцитѣ ще се кланятъ на Бога, не въ нѣкое особено мѣсто. Това врѣме настѣпва и е вече настѣпило, когато човѣцитѣ ще служатъ на Бога — Отца съ духъ и работи. Само такива човѣци се наричатъ синове на нашия небесенъ Отецъ. Ще настане врѣме, когато човѣцитѣ ще видятъ и ще познаватъ истиннаго Бога, и тогава храмоветѣ на идолитѣ ще се разрушатъ.

— Той богохулствува! — завикалъ народътъ.

Други пъкъ питали: „За какъвъ Отецъ Богъ той говори?“

Подкарали го по вататъкъ.

Почти при входа на площада стояла висока жена. Лицето ѝ било блѣдно и спокойно, като на мъ твецъ.

Панкратий се спрѣлъ и падналъ при краката ѝ.

— Мамо, прости ме! — продумалъ той.

— Милий ми Сине! Ти ли трѣбва да стоишъ прѣдъ мене на колѣни? Ти ме прости, и да бѣде надъ тебе волята Му? — бавно издумала Люцилия.

(слѣдва)

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЪ.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Отпътувалъ синодаленъ архирей. Негово Високопрѣосвещенство св. Търновския Митрополитъ Господинъ г-нъ Антимъ на 2 того вечерята е отпътувалъ за епархийския си прѣстоленъ градъ Търново. Високопрѣосвещениятъ е въ едномѣсеченъ отпъскъ отъ синодалнитѣ засѣдания, за да може да оиколи нѣкои части отъ епархията си.

Негово Високопрѣосвещенство св. Софийский Митрополитъ г. г. Партений на 27-ий того се е завърналъ въ столицата слѣдъ близо тримѣсечната си пастирска обиколка по богоспасемата своя епархия.

Назначение. Св. Синодъ въ едно отъ послѣднитѣ си засѣдания е назначилъ г. *Василъ Ув. Деневъ* за учителъ въ тукашната Духовна Семинария. Новоназначениятъ е свършилъ срѣдното си образование въ Петербургската Духовна семинария, а тая година е свършилъ Петербургската Духовна Академия.

„Жената и християнството“. Върху тая тема на 29 — м. м. октомврий отъ името на християнското православно братство г-нъ *Д-ръ Стеф. Цанковъ* държа сказка въ голѣмия салонъ на „Славянската Бесѣда“. Салонътъ и галерията бѣха прѣпълнени съ слушатели отъ най отбраното софийско общество. Сказката удостоиха съ присѣдствителство си и синодалнитѣ архирейи Тѣхни Високопрѣосвещенства св. Доростолский и Червенский Митрополитъ г. г. Василъ, св. Търновский г. Антимъ, както и мѣстниятъ архирей Негово Високопрѣосвещенство св. Софийский Митрополитъ г. г. Партений.

Сказчикътъ първомъ изложи нравствено — психологическитѣ и битови причини и условия, които сѣ извивали древнето и сегашне социално-политическо неравенство и психологическа нееднаквост между мъжа и жената. Изложи, въ потвърждение на заключената си, и историческото развитие на въпроса отъ най-древно врѣме до сега, до сегашното еманципационно движение между женитѣ. Разкри, какъ гледа християнството на жената, като възъ основа на Евангелието, Христа, Апостолитѣ и църковно-християнската практика изтъкна, че християнството е въздигнало жената на етическата равноцѣнность и еднаквост съ мъжа. Отблъсна възраженията, че ужъ християнството смятало жената за нѣщо „по-долно“ отъ мъжа, като при това изясни особено ап. Павло-

витѣ изрѣчения; „мъжътъ е глава на жената“ и „жени, покорявайте се на мъжетѣ си“.

Послѣ това, за по-точно опрѣдѣленне истинскитѣ отношения и задачи на мъжа и жената, сказчикътъ изложи християнския възгледъ за брака, и набѣгна, че християнството, като смѣта жената прѣди всичко като „майка“, не може да одобри новото принципно стремление на женитѣ да се еманципиратъ отъ „домъ“, и „дѣца“, и да бѣгатъ отъ тѣхъ. Еманципационното движение може да има отъ християнско гледище до толкова право, до колкото то закача бѣднитѣ неженени моми, или бѣднитѣ вдовици: тузъ, наистина, трѣбва да се гледа да се даде на жената самостоятелна работа, съответствуваща на силитѣ и способноститѣ ѝ, за да може по такъвъ начинъ да ѝ се даде да съществува едно самостоятелно, достойно съществуване.

Истинската еманципация състои въ еманципирането не отъ благородното, голготѣно дѣло на християнската майка, а отъ индивидуалнитѣ лоши качества на жената, отъ освобождението на майката отъ невѣжеството и нерадението ѝ въ възпитанието и образованието на дѣцата си, на бѣднитѣ членове на обществото.

Християнството не смята *нееднаквостта* въ правата за *неравенство* въ тѣхъ. Християнството е за разумното и по-трѣбно образование на жената.

На край, свързчика като изтъкна психологическата особеност на мъжа да е развитъ по-вече въ областта на *интелекта*, а жената — по-вече въ областта на *чувството* — заключи, че въ бъдеще истинската „борба“ (ако може така да се каже) между мъжа и жената не ще състои въ сегашната борба на еманципаторитѣ, а (послѣ нравствено просвѣтното повдигане на жената) въ борбата между женския *просвѣтенъ мистицизъмъ* и мъжския *безкрѣвенъ интелектуализъмъ*.

Внѣшенъ отдѣлъ

Избирането на антиохийския патриархъ.

Въ излизаниятъ въ Москва вѣстникъ „Московск. Вѣдомости“ срѣщаме слѣдното интересно описание за избирането на новия антиохийски патриархъ — арабо-сириецъ Григория на мѣстото на неодавна починалия Мелетий (+ 26. I. 1906 г.)

Изборотъ е ставалъ въ Дамаскъ, дѣто сега се намира сѣдалището на патриарха. Деньтъ на избора е билъ всеобщо тържество не само за Дамаскъ, но и за всичкитѣ сирийски градове и села: арабитѣ посрѣщали единъ другото съ възгласания: „ифрахъ-асихаль-сури-биранка-лъ-джаудъ“ т. е. радвай се, сириецо, на новия си пастиръ!“ Веднага послѣ избирането на патриарха били разпратени телеграми, съ които се съобщавало радостното събитие. Навѣкъдѣ вѣстята за резултата отъ избора е била посрѣщната съ възторгъ.

Читателътъ може да си прѣдстави, каква е била радостята въ сърдцата на сирийскитѣ-араби, що живѣятъ подъ иго на турското правителство, кога узнали за избирането на патриархеския прѣстолъ на енергичния митрополитъ Григория Триполски, — тѣхния защитникъ прѣдъ турската власт. Но не само сирийцитѣ сѣ очаквали съ нетърпение тая вѣстъ. И гърцитѣ сѣ се не по-малко интересували отъ изхода на избора. Кой ще побѣди? — е било възбуденото питане на всички. Пастиритѣ на Антиохийската църква се събрали единодушно и избрали между себе най-достойния отецъ и пастиръ съ миръ и любовъ, безъ прѣпири и раздори.

Избирането на новия патриархъ е станало по слѣдующия начинъ: Въ Дамаскъ се събрали 10 митрополита, единъ отъ които, по порѣчение на двама болни митрополита, е носилъ два гласа.

Когато всички се събрали въ патриархеската палата, засѣданието отворилъ Емеский митрополитъ Атанасий, който произнесълъ рѣчь, въ която напомнилъ, че всѣки отъ присѣдствующитѣ по съвѣстъ и убѣждение трѣбва да избере най-достойния. Послѣ това той раздалъ избирателнитѣ листове на всички митрополита, а също и на десетѣхъ прѣдставители на мирянитѣ, които тѣй също взематъ участие въ избора.

На тѣзи листове всѣки отъ избирателитѣ написалъ 3 отъ имената на кандидатитѣ. Събрали листоветѣ и всички се обзали 21. Прочетени били имената на кандидатитѣ и като избрани се показали: Триполския Григорий, хамския Григорий и Бейрутския Герасимъ.

Послѣ това всичкитѣ присъствающа митрополити отишли въ църква да избератъ, съгласно устава, едно отъ тримата избрани кандидати. Въ тѣхъ бѣлѣ и секретарятъ на синода иеродяковъ Василий Слѣдъ влизането имъ въ катедралния храмъ, затворили вратитѣ, а хилядна тълпа народъ окръжавала църквата и съ нетърпение очаквала резултата отъ избора. Между народа имало и много отъ мѣстнитѣ мохамедани. Послѣ пристойнитѣ молитви, пристъпили къмъ тайно гласоподаване и всички едногласно избрали Триполския митрополитъ Григорий. Всички избиратели (митрополити) подписали акта на каноническото избирание и подпечатили подписитѣ си съ личнитѣ свои печати.

Отворени бѣли църковнитѣ врата. Раздалъ се тържественъ звънъ по всичкитѣ Дамаски църкви. Пастиритѣ, поздравлявайки се единъ други, съобщили на православния народъ за избирането на архипастиря на вдовствующата Антиохийска църква. При тоя моментъ сирийцитѣ се прѣгръждали единъ други, поздравлявали се и повтаряли словата на псалмопѣвеца: „Сей день, егоже сотвори Господь, да веселимся, да возрадуемся чъ оны!“

Не е възможно да се опише душевната радостъ и любовъ които показвали православнитѣ сирийци, когато влязали въ църква и пристъпвали къмъ новозабраня сн патриархъ за благословение.

Митрополитъ Павелъ прочелъ на кратко описанието на избора и обявилъ официално името на новозабраня. Всички присъствающа извикали: „Фоляишъ“, т. е. „ура!“

Послѣ това Атанасий Еменскій произнесълъ слѣдната рѣчь: „Ние, събранитѣ гукъ пастири на антиохийската църква, поздравяваме блаженнѣшия патриархъ Григория (Ходдада) въ тоя день на избирането му на патриаршейския прѣстолъ на антиохийската църква и на цѣлия Изтокъ. Поздравяваме съ новозабраня патриархъ също и сами себе си, и православния народъ, а особено дамаскинитѣ.“

Просимъ Всевишня да съхрани новозабраня подъ Свое покровителство и да му даде Господь мъдростъ и сила за управлението на православната църква и за прославлението и възвисението на Антиохийската църква подъ управлението му. Ние, намиращитѣ се сега въ тоя храмъ, словославимъ Бога и Го молимъ да запази новозабраня“.

Рѣчь произнесълъ също и патриархътъ.

Послѣ тържеството всички се отправили въ патриаршеския домъ, дѣто дошле да го поздравятъ дипломатическитѣ прѣдставители, прѣдставителитѣ на разни мисии, губернаторътъ и прочие.

Двѣ окръжни на грѣцкия въ Атина св. Синодъ. На 1 септември т. г. е възобновило засѣданията си св. Синодъ на църквата въ краството Грѣция. Прѣседателствующиятъ, атинскиятъ митрополитъ Теофанитъ, по рѣшение на св. Синодъ, е издалъ нѣколко окръжни послания по църковнитѣ дѣла и нужди на страната. Тѣй като двѣ отъ тия окръжни сѣ твърдѣ интересни и отъ гледището на нашата църковна дѣйствителностъ, защото третирайтъ прѣдмети, които не стоятъ по-добрѣ и у насъ, то привеждаме тукъ съдържанието на тия окръжни.

Въ първото окръжно се обръща вниманието на духовенството и народа върху *небръжното изгнание на тайнството изповѣдь*. Св. Синодъ съ печалъ забѣлзва, че въ нѣкои мѣста на страната, особено въ градоветѣ, християнитѣ, поради религиозно равнодушие или невѣдѣние, крѣдко пристѣпватъ къмъ тайнството изповѣдь въ сѣщиятъ тоя моментъ, кога се готвятъ да приематъ св. тайни, и молятъ духовнитѣ си отци немедленно да имъ прочетатъ разрѣшителната молитва. Нѣкои отъ духовницитѣ, като вѣматъ надлежното разбирање за назначението и обязаноститѣ си, изпълняватъ прозбате на християнитѣ и признаватъ надъ тѣхъ разрѣшителната молитва безъ всѣкакво прѣдварително изповѣдане на грѣховетѣ си. Тѣй като тоя душеверенъ обичай противорѣчи на учението на православната църква за тайнството покаяние и догарна грозно осъждане надъ-виновнитѣ, съгласно думитѣ на апостола (I кор., XI, 28—29), то синодътъ на грѣцката църква прѣдписва на епархиалнитѣ архиереи, щото, отъ една страна, тѣ да разясняватъ на християнитѣ смисъла, значението и начина за извършването на тайнството покаяние, като разприватъ това въ поучения и окръжни послания и като прѣдписватъ на епархиалнитѣ иеродирикси въ цѣль редъ бесѣди къмъ првстия народъ да излагатъ учението на православната църква за туй тайнство; а, отъ друга страна, да обрънатъ вниманието на епархиалнитѣ духовници на допусканитѣ злоупотрѣбления, противни на църковнитѣ канони, и да имъ прѣдпишатъ, щото за въ бъдеще

по никакъвъ начинъ да не четатъ надъ изповѣдницитѣ *разрѣшителната молитва безъ прѣдварителна фактическа изповѣдь*.

Другото окръжно е отправено противъ вкореняния се въ Грѣция обичай, мирянитѣ, и особено *митропитѣ* на храмоветѣ, да влизатъ въ св. олтарь въ врѣме на извършването на божествената литургия. Тѣй като тоя обичай противорѣчи на църковнитѣ канони (69 прав. VI всел. съборъ) и често служи за причина на голѣмо безрѣдие въ храмоветѣ, синодътъ като обръща вниманието на иерарситѣ на грѣцката църква върху въпроса, прѣдписва имъ да разпоредятъ чрѣзъ енорийскитѣ свещеници, щото занаврѣдъ никой отъ мирянитѣ, който и да бже той по своето обществено положение, да не си позволява да влиза въ олтаря въ врѣме на богослужение, особено пъкъ прѣвъ врѣме на извършване на божествената литургия.

Отговорността въ изпълнението на туй прѣдписание пада върху енорийскитѣ свещеници.

Християнско-демократическата национална лига въ Италия. Напоследъкъ въ Миланъ е засѣдалъ конгресътъ на тѣй нареченитѣ християнско-демократически националисти. Туй движение има често социално-политически характеръ. Но като се държи въ рамкитѣ на умѣреността, не иска догматически да се подчинява на папата въ въпроси, които не сѣ чисто отъ неговата компетентностъ — каквито сѣ наприимѣръ политическитѣ. Въ туй движение взематъ участие и мнозина отъ италианскитѣ свещеници. Вто защо, напоследъкъ Пий X бѣ издалъ една енциклика, съ която се отзоваваше за движението не твърдѣ лѣстно и запрѣщаваше на клира да взема активно участие въ него. Въ силата на това запрѣщение, на въпросния конгресъ не се явилъ ни единъ свещеникъ. Главниятъ водителъ на „младитѣ“ християнско-демократ донъ Ромоли Мурри се явилъ на конгреса само за да заяви отъ името на бившатѣ членове-свещеници, че тѣ сѣ принудени да оставятъ своитѣ другари и да слѣдятъ за движението отъ страна. Като пожелалъ на членоветѣ на лигата успѣхъ, той се отдрѣпналъ отъ засѣданията на конгреса.

Въ вѣтхителната си рѣчь прѣседателътъ на конгреса Гр. Галларти Скотти казалъ, че дълбоко като почита църковната власть въ въпроситѣ на религията, лигата си остава автономна въ политическата и социална областъ, както отъ социалистическитѣ теории, тѣй и отъ консервативнитѣ тенденции на официалната организация на „християнската демократия“.

За задачитѣ на официалната „християнска демократия“, основана отъ Лева XII въ нашия „Цър. Вѣстникъ“, еднажъ бѣ помѣстена специална статия. „Младото“ християнско-демократическо течение на демократическата национална лига въ Италия сега е рѣзкия противъ папизма, — догматически и въ подробности да прѣдписва на вѣрующитѣ и социално-политическитѣ имъ възгледи.

При случай по движението ние ще се по-върнемъ по-обширно.

Статистика на иезуитския орденъ. Както съобщава ултрамонтанскиятъ вѣстникъ „Kölnische Volkszeitung“, въ настояще врѣме иезуитскитѣ орденъ числи 15,564 членове. Орденътъ се раздѣла на петъ асистенции, въ които се числятъ: въ Италия — 1,922 членове, въ Фрѣвция — 4,339, въ Испания — 3,414, въ Англия и Америка — 2,804 и Германия — 4,336.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- Теодоръ С. Бурмовъ. — Д.
 Една прѣдстояща многознаменателна хилядогодишнина. — Д.
 Родителско-училищни дружби. — Дръ Стеф. Цанковъ.
 Отрадно явление.
 Изъ мирьтъ на тайнственото. — Свещ. Кръстьо Поповъ.
 Християнство и социализъмъ. — К. Ценовъ.
 Протоколъ № 5.
 Белетристика: Фабиола или староврѣмскитѣ християни.
 Църковна и обществена лѣтопись:
 I. Вхтрѣшенъ отдѣлъ.
 II. Външенъ отдѣлъ.